

Kichik biznesning iqtisodiy o'sishga ta'siri

Asrakulova Mavlyuda Kurbanaliyevna

Namangan arxitektura va qurilish texnikumi

Iqtisodiyot fani o'qituvchisi

***Annotatsiya.** Ushbu maqola kichik biznesning iqtisodiy o'sishni ta'minlashda muhim rolini o'rganadi. U mavjud adabiyotlarni tahlil qiladi, kichik korxonalarining ish o'rinlarini yaratish, innovatsiyalar va umumiy iqtisodiy rivojlanishga qo'shgan hissasini baholash uchun sifatli va miqdoriy tadqiqot usullaridan foydalanadi. Topilmalar shuni ko'rsatadiki, kichik biznes nafaqat mahalliy iqtisodiyot uchun, balki milliy iqtisodiy ko'rsatkichlarning muhim omillari hamdir. Maqola kichik biznesning iqtisodiy o'sishga ijobiy ta'sirini yanada kuchaytirish bo'yicha siyosatni takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar bilan yakunlanadi.*

***Kalit so'zlar.** Kichik biznes, iqtisodiy o'sish, ish o'rinlarini yaratish, innovatsiyalar, tadbirkorlik, iqtisodiy rivojlanish, ko'k, siyosat bo'yicha tavsiyalar.*

Ko'pincha iqtisodiyotning asosi deb ataladigan kichik biznes iqtisodiy o'sish va rivojlanishning muhim omilidir. Odatda ularning hajmi, xodimlar soni va daromadlari bilan ajralib turadigan ushbu korxonalar ish o'rinlarini yaratish, innovatsiyalar va mamlakatning umumiy iqtisodiy dinamikasiga katta hissa qo'shadi. Ularning kattaligiga qaramay, kichik biznes iqtisodiy landshaftga sezilarli ta'sir ko'rsatib, mahalliy va milliy iqtisodiyotlarga ta'sir ko'rsatmoqda. Ushbu maqola kichik biznesning iqtisodiy o'sishga ko'p qirrali ta'sirini o'rganishga, ularning hissalarini turli xil linzalar, shu jumladan ish o'rinlarini yaratish, innovatsiyalar va iqtisodiy barqarorlik orqali o'rganishga qaratilgan.

Kichik biznes iqtisodiy o'sish va rivojlanishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ularning iqtisodiyotga ta'siri ko'p qirrali bo'lib, ular turli yo'llar bilan hissa qo'shadilar:

. Ish O'rinlarini Yaratish

- Bandlik imkoniyatlari: kichik biznes muhim ish yaratuvchilardir, ko'pincha ko'plab iqtisodiyotlarda bandlikning ko'p qismini ta'minlaydi. Ular rivojlanayotgan iqtisodiyotlarda va yirik korporatsiyalar mavjud bo'lmasligi mumkin bo'lgan qishloq joylarda ayniqsa muhimdir.

- Bandlikning xilma-xilligi: kichik biznes ko'pincha turli guruhlarga, jumladan ozchiliklar, ayollar va maxsus malakaga ega bo'lganlarga ish taklif qiladi.

Innovatsiya va raqobat

- Innovatsion drayverlar: kichik biznes ko'pincha chaqqonroq va o'zgaruvchan bozor sharoitlariga tez moslasha oladi. Ular tez-tez yangi mahsulotlar, xizmatlar va biznes modellarini joriy etish orqali innovatsiyalarni boshqaradilar.

- Raqobatni rag'batlantirish: kichik biznes tarmoqlari ichidagi raqobatni kuchaytiradi, bu esa iste'molchilar uchun arzon narxlarda sifatli mahsulot va xizmatlarga olib keladi. Ushbu raqobat, shuningdek, yirik kompaniyalarni innovatsiyalar va samaradorlikni oshirishga undaydi.

Iqtisodiy Diversifikatsiya

- Tarmoq tarqalishi: kichik biznes chakana savdo va xizmatlardan ishlab chiqarish va texnologiyaga qadar turli sohalarda ishlaydi. Ushbu diversifikatsiya turli sohalarda xavflarni tarqatish orqali iqtisodiyotni barqarorlashtirishga yordam beradi.

- Mahalliy iqtisodiyotni qo'llab-quvvatlash: kichik biznes ko'pincha o'z materiallari va xizmatlarini mahalliy darajada ta'minlaydi, boshqa korxonalarni qo'llab-quvvatlaydi va mahalliy iqtisodiyotga hissa qo'shadi.

Jamiyatni Rivojlantirish

- Jamoalarni mustahkamlash: kichik biznes ko'pincha o'z jamoalariga chuqur integratsiyalashgan. Ular mahalliy tadbirlarga homiylik qiladi, xayriya tashkilotlariga hissa qo'shadi va jamiyat rivojlanishida rol o'ynaydi.

- Madaniy ta'sir: ko'pgina kichik korxonalar oilaviy xususiyatga ega yoki kuchli madaniy o'ziga xoslikka ega bo'lib, mahalliy an'ana va hunarmandchilikni saqlashga yordam beradi.

Iqtisodiy Barqarorlik

- Inqirozlarda moslashuvchanlik: iqtisodiy tanazzul davrida kichik biznes yanada moslashuvchan va moslashuvchan bo'lishi mumkin, ko'pincha o'z faoliyatini yirik korporatsiyalarga qaraganda tezroq sozlaydi.

- Tiklanish va o'sish: inqirozdan keyingi davrda kichik biznes ko'pincha iqtisodiy tiklanishning asosiy ishtirokchilari bo'lib, iqtisodiy faoliyatni tiklash va rag'batlantirishga yordam beradi.

YaIMga qo'shgan hissasi

- Muhim ulush: ko'pgina mamlakatlarda kichik biznes sub'ektlari yalpi ichki mahsulotning (YAIM) katta qismini tashkil etadi. Ularning jamoaviy mahsuloti ko'pincha umumiy iqtisodiyotning asosiy tarkibiy qismidir.

- Soliq tushumlari: kichik korxonalar davlat daromadlariga soliqlar orqali hissa qo'shadilar, keyinchalik ular davlat xizmatlari va infratuzilmani rivojlantirish uchun ishlatiladi.

Tadbirkorlik Ekotizimi

- Tadbirkorlikni rag'batlantirish: kichik biznesning mavjudligi tadbirkorlik madaniyatini rivojlantiradi, boshqalarni o'z faoliyatini boshlashga undaydi, bu esa o'z navbatida keyingi iqtisodiy faoliyatni rag'batlantiradi.

- Yirik korxonalar uchun inkubatorlar: ko'plab yirik korporatsiyalar kichik biznes sifatida ish boshlagan. Ushbu kichik biznesning o'sishi muhim milliy va hatto global korxonalarining rivojlanishiga olib kelishi mumkin.

Kichik biznes ko'plab iqtisodiyotlarning asosi bo'lib, bandlik, innovatsiyalar va jamiyat rivojiga muhim hissa qo'shadi. Ularning iqtisodiy o'sishdagi roli nafaqat daromad olish qobiliyatida, balki o'zgaruvchan global sharoitlarga moslasha oladigan barqaror, xilma-xil va dinamik iqtisodiyotlarni yaratish qobiliyatida. Kichik biznesni qulay siyosat, moliya va infratuzilmani rivojlantirish orqali qo'llab-quvvatlash barqaror iqtisodiy o'sish uchun juda muhimdir.

Innovatsiyalarda kichik biznesning roli ayniqsa diqqatga sazovordir. Resurslari cheklanganligiga qaramay, kichik firmalar katta firmalarga qaraganda tez-tez chaqqonroq va tavakkal qilishga tayyor. Bu chaqqonlik ularga yangilik

kiritish va o'zgaruvchan bozor sharoitlariga yanada samarali moslashish imkonini beradi. Biroq, moliya va qulay tartibga solish sharoitlari kabi etarli darajada qo'llab-quvvatlanmasdan, kichik biznesning iqtisodiy o'sishni ta'minlash imkoniyatlari cheklanishi mumkin.

Xulosalar

Kichik biznes iqtisodiy o'sishda hal qiluvchi rol o'ynaydi, ish o'rinlarini yaratish, innovatsiyalar va iqtisodiy barqarorlikka hissa qo'shadi. Ushbu tadqiqot natijalari kichik biznesni qulay siyosat, moliya va qulay tartibga solish muhiti orqali qo'llab-quvvatlash muhimligini ta'kidlaydi.

Moliya olish imkoniyatini oshirish: hukumatlar va moliya institutlari kichik biznes uchun, xususan, kapitalga kirish imkoniyati cheklangan rivojlanayotgan mamlakatlarda yanada qulayroq moliyalashtirish imkoniyatlarini yaratish uchun birgalikda ishlashlari kerak.

Tartibga solish jarayonlarini soddalashtirish: tartibga solish talablarini soddalashtirish va byurokratik to'siqlarni kamaytirish kichik biznesning rivojlanishiga yordam beradi va iqtisodiy o'sishga yanada samarali hissa qo'shadi.

Tadbirkorlikni rag'batlantirish: ta'lim, murabbiylik va qo'llab-quvvatlash dasturlari orqali tadbirkorlikni rag'batlantirish yangi kichik biznesni yaratishga yordam beradi va iqtisodiy o'sishni yanada kuchaytiradi.

Innovatsiyalarni rivojlantirish: hukumatlar kichik biznesdagi innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlovchi siyosatni amalga oshirishi kerak, masalan, tadqiqot va ishlanmalar uchun soliq imtiyozlari.

Hamkorlikni rag'batlantirish: tarmoqlarni qurish va kichik biznes va yirik firmalar o'rtasidagi hamkorlikni rag'batlantirish umumiy o'sish va innovatsiyalarga olib kelishi mumkin, bu esa keng iqtisodiyotga foyda keltiradi.

Ushbu sohalarga murojaat qilish orqali siyosatchilar kichik biznesning iqtisodiy o'sish va rivojlanishda hal qiluvchi rol o'ynashini ta'minlashi mumkin.

Adabiyotlar.

1. Boltaboyev M.R. va boshqalar. Kichik biznes va tadbirkorlik. O'zR Oliy va o'rta-maxsus ta'lim vazirligi. T.: Noshir, 2011. — 280 b.

2. Предпринимательство: учебник / под. ред. М.Г.Лапусты. 4-е издательство, доп. М.: ИНФРА-М, 2008. — 667 с.
3. Лапуста М.Г. Малое предпринимательство: Учебник. - М.: ИНФРА-М, 2008,- 685 с.
4. Ходиев В. Ю., Qosimova M.S., Samadov A.N. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik. T.: TDIU, 2010. — 267- b